

K legislatívnym východiskám tvorby a schvaľovania rozpočtu obce a rozpočtu VÚC ďalej patria najmä:

- **ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti,**
- **zákon č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,**
- **nariadenie vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v znení neskorších predpisov.**

Rozpočet obce a rozpočet VÚC sa zostavuje ako viacročný a programový rozpočet.

1.2 Viacročný rozpočet

Rozpočet je definovaný ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce a VÚC, v ktorom sú vyjadrené zámery rozvoja územia obce a VÚC a potrieb ich obyvateľov. Z uvedeného titulu a v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy obec a VÚC zostavujú rozpočet ako viacročný rozpočet.

Súčasťou viacročného rozpočtu je:

- rozpočet na príslušný rozpočtový rok,
- rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku,
- rozpočet na ďalší rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet po príslušnom rozpočtovom roku.

Základnou súčasťou viacročného rozpočtu je rozpočet na aktuálny (príslušný) rozpočtový rok. Rozpočet aktuálneho rozpočtového roka vychádza z vývoja hospodárenia predchádzajúcich rokov a najmä z výsledku hospodárenia predchádzajúceho rozpočtového roka, ktorého dosiahnuté ukazovatele sú východiskom pre rozpočet aktuálneho rozpočtového roka. Ďalšou súčasťou viacročného rozpočtu sú rozpočty na dva rozpočtové roky bezprostredne nasledujúce po aktuálnom rozpočtovom období s priamou nadväznosťou na aktuálny rozpočtový rok so zohľadnením nielen predchádzajúceho vývoja hospodárenia, ale najmä so zakomponovaním zámerov a cieľov zo strednodobých programov, koncepcií a stratégií rozvoja obce a VÚC.

Viacročný rozpočet sa zostavuje v rovnakom rozsahu ako ročný rozpočet, t. j. vnútorne sa člení na:

- bežné príjmy a bežné výdavky – bežný rozpočet,
- kapitálové príjmy a kapitálové výdavky – kapitálový rozpočet,
- finančné operácie.

Závazný je rozpočet na príslušný rozpočtový rok, čo v praxi znamená, že tento rozpočet schvaľuje príslušný orgán obce a VÚC, ktorým je zastupiteľstvo obce a zastupiteľstvo VÚC. Rozpočet na ďalšie dva rozpočtové roky nasledujúce po rozpoč-

tomov roku, na ktorý sa predkladá záväzný rozpočet, je orientačný, nemá záväzný charakter. V praxi to znamená, že sa v zastupiteľstvách neschvaľuje, ale ho zastupiteľstvo berie na vedomie.

Otázka č. 1:

Sme obec do 2 000 obyvateľov, je našou povinnosťou zostaviť a schváliť viacročný rozpočet?

Podľa § 9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy rozpočet obce sa zostavuje ako viacročný rozpočet obce a tvoria ho rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok, rozpočet obce na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku a rozpočet obce na ďalší rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet po príslušnom rozpočtovom roku.

Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy neustanovil žiadnu výnimku vo veci zostavenia viacročného rozpočtu, jedinou výnimkou v prípade obcí do 2 000 obyvateľov je neuplatňovanie programu obce, ak o tom rozhodne obecné zastupiteľstvo podľa § 4 ods. 5 cit. zákona.

Je teda povinnosťou obce zostaviť a obecnému zastupiteľstvu predložiť na schválenie viacročný rozpočet, ktorého základnou súčasťou je rozpočet obce na aktuálny (príslušný) rozpočtový rok. Ďalšou súčasťou viacročného rozpočtu budú rozpočty obce na dva rozpočtové roky bezprostredne nasledujúce po aktuálnom rozpočtovom období. Záväzný bude rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok, tento rozpočet bude schvaľovať obecné zastupiteľstvo. Rozpočet obce na ďalšie dva rozpočtové roky nasledujúce po rozpočtovom roku, na ktorý sa predkladá záväzný rozpočet obce, je orientačný, nemá záväzný charakter (obecné zastupiteľstvo ho berie na vedomie).

Vzor uznesenia obecného zastupiteľstva:

UZNESENIE OBECNÉHO ZASTUPITELSTVA

Obecné zastupiteľstvo

berie na vedomie:

stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu na rok

Obecné zastupiteľstvo

schvaľuje:

1. rozpočet obce **na rok** v členení:

a) bežný rozpočet

– bežné príjmy

– bežné výdavky

b) kapitálový rozpočet

- kapitálové príjmy
- kapitálové výdavky
- c) finančné operácie
 - príjmové finančné operácie
 - výdavkové finančné operácie

a ďalej v členení podľa funkčnej a ekonomickej rozpočtovej klasifikácie – príloha č. 1 uznesenia zastupiteľstva.

Obecné zastupiteľstvo

berie na vedomie:

1. rozpočet obce **na rok**

2. rozpočet obce **na rok**

(Vzor je len odporúčaním, v tomto vzorovom prípade obec nemá rozpočtové a príspevkové organizácie a neuplatňuje programy rozpočtu.)

1.3 Programový rozpočet

Základné zámery rozvoja obce a VÚC sú vyjadrené v programoch rozpočtu. V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy rozpočet musí obsahovať programy, a to najmenej na tri rozpočtové roky dopredu, čo znamená, že rozpočet sa musí zostavovať v programovej štruktúre ako programový rozpočet.

System programového rozpočtovania sa na úrovni ústrednej štátnej správy zaviedol už v roku 2004, ale v podmienkach územnej samosprávy sa programové rozpočtovanie zaviedlo až od roku 2009. Rozpočty obcí sa tak zostavovali a schvalovali v programovej štruktúre prvýkrát za obdobie rokov 2009 až 2011 (viacročný rozpočet na roky 2009 až 2011). Rozpočty už museli obsahovať konkrétne zámery a ciele, ktoré chcela samospráva v plánovaných rokoch 2009 až 2011 dosiahnuť.

Pre úspešnú implementáciu programového rozpočtovania v miestnej a regionálnej územnej samospráve Ministerstvo financií SR ako metodickú pomôcku zverejnilo nasledovné dokumenty:

- Praktický a konkrétny manuál pre tvorbu programových štruktúr na úrovni miestnej a regionálnej územnej samosprávy.
- Prehľad najlepších príkladov rozpočtovania na úrovni miestnej a regionálnej územnej samosprávy.
- Zborník obsahujúci príklady správne aj nesprávne formulovaných zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov miestnej a regionálnej územnej samosprávy.
- Informačný dokument o programovom rozpočtovaní, jeho výhodách a význame pre zlepšenie rozhodovacieho procesu s príkladmi aplikácie v zahraničí.

Otázka č. 12:***Ako má obec zapojiť do rozpočtu finančné prostriedky peňažných fondov?***

Prostriedky peňažných fondov obec používa prostredníctvom finančných operácií (okrem prevodov prostriedkov medzi jednotlivými peňažnými fondmi navzájom a okrem prípadov, kedy sa prostriedky peňažných fondov použijú len na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami svojho rozpočtu v priebehu rozpočtového roka). Prevody peňažných prostriedkov z peňažných fondov obce sa uskutočňujú najmä s cieľom krytia schodku kapitálového rozpočtu, splátok návratných zdrojov financovania, vkladov do majetku inej právnickej osoby, založenia alebo zriadenia inej právnickej osoby, prípadne na iné finančné operácie. Prostriedky peňažných fondov sú vždy mimorozpočtovými zdrojmi obce z minulých rokov a podmienkou ich použitia je ich zapojenie do rozpočtu prostredníctvom príjmových finančných operácií.

Keď bude obec v nasledujúcom rozpočtovom roku po schválení záverečného účtu rozpočtovať a následne používať prostriedky peňažného fondu (napríklad rezervného fondu), najskôr uskutoční príjmovú finančnú operáciu, ktorá sa podľa rozpočtovej klasifikácie zatriedi na príslušnú podpoložku položky 454 – Prevod prostriedkov z peňažných fondov (ide o podpoložky 454001 – Z rezervného fondu a z rezervného fondu vyššieho územného celku a 454002 – Z ostatných fondov obce a z ostatných fondov vyššieho územného celku). Následne použije prostriedky peňažných fondov na kapitálové výdavky (príslušný kapitálový výdavok sa podľa rozpočtovej klasifikácie zatriedi v hlavnej kategórii 700), ak sa nimi kryje schodok kapitálového rozpočtu, alebo na výdavkové finančné operácie (príslušná výdavková finančná operácia sa podľa rozpočtovej klasifikácie zatriedi v hlavnej kategórii 800), ak sa z nich hradí splátka návratných finančných zdrojov, úhrada peňažného vkladu do majetku a pod.

Otázka č. 13:***Ako má obec zapojiť do rozpočtu finančné prostriedky návratných zdrojov financovania?***

Obec môže zapojiť do rozpočtu návratné zdroje financovania, napr. úverové prostriedky, ktoré používa na kapitálové výdavky len prostredníctvom finančných operácií. Návratné zdroje financovania sú vždy mimorozpočtovými prostriedkami obce a podmienkou ich použitia je ich zapojenie do rozpočtu prostredníctvom príjmových finančných operácií.

Ak obec použije úverové prostriedky, napríklad úver z banky alebo zo Štátneho fondu rozvoja bývania, rozpočtuje a následne uskutoční príjmovú finančnú operáciu, ktorá sa podľa rozpočtovej klasifikácie zatriedi na príslušnú podpoložku položky 500 – Prijaté úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci. Následne použije úverové prostriedky na kapitálové výdavky (príslušný kapitálový výdavok sa podľa rozpočtovej klasifikácie zatriedi v hlavnej kategórii 700).

Rozpočtový informačný systém pre samosprávu RIS.SAM

Obce a VÚC sú povinné poskytovať ministerstvu financií potrebné údaje o svojom hospodárení na účely zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy, návrhu štátneho záverečného účtu a návrhu súhrnnej výročnej správy Slovenskej republiky, ktoré je ministerstvo financií oprávnené zverejňovať na svojom webovom sídle. Údaje na účely zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy poskytujú obec a VÚC prostredníctvom rozpočtového informačného systému pre samosprávu RIS.SAM v správe ministerstva financií

Obce a VÚC sú povinné poskytovať do rozpočtového informačného systému nasledovné údaje v tomto rozsahu a v týchto termínoch:

- a) schválený rozpočet na príslušný rozpočtový rok a rozpočty na nasledujúce roky viacročného rozpočtu najneskôr do 20 kalendárnych dní odo dňa schválenia rozpočtu; ak je rozpočet na nasledujúci rozpočtový rok schválený do 31. decembra bežného roka, obec a VÚC poskytujú údaje schváleného rozpočtu v členení minimálne na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie najneskôr do 10. januára nasledujúceho rozpočtového roka a schválený rozpočet na príslušný rozpočtový rok a rozpočty na nasledujúce roky viacročného rozpočtu najneskôr do 31. januára nasledujúceho rozpočtového roka, pričom počas rozpočtového provizória obec a VÚC poskytujú v tomto rozsahu a termínoch údaje schváleného rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka,
- b) upravený rozpočet najneskôr do 30. kalendárneho dňa v mesiaci, ktorý nasleduje po mesiaci, v ktorom bola vykonaná zmena rozpočtu a upravený rozpočet v mesiaci december rozpočtového roka najneskôr do 5. februára nasledujúceho rozpočtového roka,
- c) skutočné plnenie rozpočtu štvrťročne podľa stavu k 31. marcu, k 30. júnu a k 30. septembru rozpočtového roka najneskôr do 30 kalendárnych dní po uplynutí príslušného obdobia a podľa stavu k 31. decembru rozpočtového roka najneskôr do 5. februára nasledujúceho rozpočtového roka,
- d) za program obce a program VÚC
 - údaje schváleného programu obce a programu VÚC v termínoch do 31. januára nasledujúceho rozpočtového roka,
 - skutočné plnenie programu obce a programu VÚC podľa stavu k 31. decembru rozpočtového roka najneskôr do 5. februára nasledujúceho rozpočtového roka;

ak zastupiteľstvo obce do 2 000 obyvateľov rozhodne o neuplatňovaní programového rozpočtu, uvedená úprava sa takejto obce netýka.

Ak obec a VÚC neplnia povinnosti vo vzťahu RIS.SAM vyplývajúce zo zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ministerstvo financií môže až do ich splnenia pozastaviť poskytovanie finančných prostriedkov z dotácií zo štátneho rozpočtu.